תֵּצֵא בּוֹ לִרְשׁוּת הָרַבִּים אַף עַל פִּי שֶׁהוּא פָּקוּק, [ג]בֵּין אִם הוּא בְּצַוָּארָהּ בֵּין אִם הוּא (מד) בְּכִסּוּתָהּ: **יב** [ד]לֹא תֵצֵא בְּחוֹתָם, בֵּין שֶׁהוּא בְּצַוָּארָהּ (מה) בֵּין שֶׁהוּא בִּכְסוּתָהּ: **יג** [ה]אֵין הַגָּמָל יוֹצֵא בְּמִטְלָלֶת, וְהוּא כְּמִין כַּר קָטָן שֶׁנּוֹתְנִים תַּחַת זְנָבוֹ, (מו) [ו]אֲפִלּוּ הִיא קְשׁוּרָה לוֹ בִּזְנָבוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן הָיְתָה קְשׁוּרָה בִּזְנָבוֹ (מז) וּבַחֲטוֹטַרְתּוֹ אוֹ בְּשִׂלְיָתָהּ: **יד** [ז]לֹא תֵצֵא שׁוּם בְּהֵמָה לֹא עָקוּד וְלֹא רָגוּל, [ח]פָּרוּשׁ עָקוּד, שֶׁקּוֹשֵׁר אַחַת מֵרַגְלֶיהָ כְּלַפֵּי מַעְלָה שֶׁלֹּא תֵּלֵךְ אֶלָּא עַל שָׁלֹשׁ רַגְלַיִם: **טו** (מט) [ט]לֹא יִקְשֹׁר גְּמַלִּים זֶה אַחַר זֶה, וְהוּא תּוֹפֵס בְּאַפְסָר הָרִאשׁוֹן וְכֻלָּם נִמְשָׁכִים עַל יָדוֹ, אֲבָל [י]אִם תּוֹפֵס כַּמָּה אַפְסָרֵי גְּמַלִּים בְּיָדוֹ מֻתָּר. [כ]וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר גַּם בָּזֶה, וְלֹא הִתִּיר אֶלָּא לְהוֹצִיא בְּהֵמָה אַחַת לְבַדּוֹ, וְהוּא מוּשְׁכָהּ בְּחֶבֶל: **טז** הַמּוֹצִיא בְּהֵמָה וְהוּא מוּשְׁכָהּ בְּאַפְסָר, [ל]צָרִיךְ לְזַהֵר שֶׁלֹּא יֵצֵא רֹאשׁ הַחֶבֶל מִתַּחַת יָדוֹ (נ) טֶפַח לְמַטָּה, דְּהַיְנוּ כְּמוֹ שֶׁנּוֹשְׁאָהּ בְּיָדוֹ וְלֹא מִתְחַזְיָא מֵאַפְסַר הַבְּהֵמָה. [מ]וְגַם לֹא יַנִּיחַ הָרִבְּדָה מִן הַחֶבֶל בֵּין יָדוֹ לַבְּהֵמָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַגִּיעַ בַּטֶּפַח הַסָּמוּךְ לָאָרֶץ. [נ]וְאִם הוּא אֶרֶךְ, יִכְרֹךְ אוֹתוֹ סָבִיב צַוָּארָהּ: **יז** (נב) [ס]אֵין חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמַרְדַּעַת בִּזְמַן שֶׁאֵינָהּ קְשׁוּרָה לוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְלֹא בְּזוֹג אַף עַל פִּי שֶׁהוּא פָּקוּק, (נג) וְלֹא בְּסֶלֶם שֶׁבְּצַוָּארוֹ, וְהֵן לוּחוֹת שֶׁקּוֹשְׁרִים סָבִיב צַוָּארוֹ שֶׁלֹּא יְחַכֵּךְ מַכָּתוֹ, וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁבִּרְגְלוֹ, (נד) וְהוּא כְּמִין טַבַּעַת עֲבָה שֶׁעוֹשִׂים מִקֶּשׁ, וְקוֹשְׁרִים בְּרַגְלֵי הַבְּהֵמָה שֶׁפְּסִיעוֹתֶיהָ קְצָרוֹת וּמַכָּה רַגְלֶיהָ זוֹ בָּזוֹ, וְעוֹשִׂים לָהּ זֶה לְהָגֵן שֶׁלֹּא תַּכֶּה זוֹ בָּזוֹ. וְאֵין הַתַּרְנְגוֹלִים יוֹצְאִים בְּחוּטִים שֶׁקּוֹשְׁרִים בְּרַגְלֵיהֶם לְסִימָן, וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁקּוֹשְׁרִים בְּרַגְלֵיהֶם (נה) כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁבְּרוּ הַכֵּלִים. וְאֵין הָאֵילִים יוֹצְאִים בַּעֲגָלָה שֶׁתַּחַת אֵלְיוֹתֵיהֶם, שֶׁעוֹשִׂים לָהֶם כֵּן כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּהֵא הָאֵלְיָה נִגְרֶרֶת בָּאָרֶץ. וְאֵין הָעִזִּים יוֹצְאוֹת בְּעֵץ יָדוּעַ שֶׁנּוֹתְנִים בְּחָטְמֵיהֶם, כְּדֵי שֶׁיִּתְעַטְּשׁוּ וְיִפָּלוּ תּוֹלָעִים שֶׁבְּרֹאשֵׁיהֶם. וְלֹא הָעֶגֶל בְּעֹל קָטָן שֶׁנּוֹתְנִים עַל צַוָּארָהּ, (נו) וְלֹא בִּזְמַן שֶׁמַּנִּיחִים בְּחָטְמוֹ שֶׁל עֶגֶל כְּדֵי שֶׁלֹּא יִינַק. וְלֹא פָּרָה בְּעוֹר שֶׁנּוֹתְנִים עַל דַּדֶּיהָ שֶׁלֹּא יִינְקוּ הַשְּׂרָצִים, וְלֹא בִּרְצוּעָה שֶׁבֵּין קַרְנֶיהָ, (נז) [ע]בֵּין אִם הִיא לִשְׁמוּר בֵּין אִם הִיא לְנוּי. וְלֹא תֵצֵא פָּרָה אוֹ שׁוֹר בְּחֶבֶל שֶׁבְּצַוָּארָהּ, לְפִי (נח) שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה שְׁמִירָה. [פ]אֲבָל עֲגָלִים (נט) מֻתָּרִים, לְפִי שֶׁהֵם

ג שם נ"ח (ע"א).
ד שם. ה שם נ"ד (ע"א) בְּמִשְׁנָה וּכְפַרְוּשׁ רַשׁ"י (ד"ה בשלייתה). ו שם בְּגְמָרָא. ז שם בְּמִשְׁנָה. ח שם בְּגְמָרָא. ט שם בְּמִשְׁנָה. י כֵּן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי הָרַ"ן (כה. ד"ה מתני' לא) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב) בְּחֶלֶק (ט"ז) [י] וְהָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ' (ה"ט). כ כֵּן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי הַשּׁוּר. ל שם בְּשִׁמּוּאֵל. מ שם (ע"ב) בְּבָרַיְתָא. נ טוּר מִדִּין כְּרִיכַת חֶבֶל הָאֶפְסָר בְּסָעִיף א' וְשָׁם צִיְּנְתִּי. ס שם (ע"ב) בְּמִשְׁנָה. ע שם בְּגְמָרָא כְּרַב. פ מֵהָא דְּעָגֵל בֵּי רַב הוּנָא נ"ב (ע"א).

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָאֲחֵרוֹנִים, (נ) יֵשׁ מַתִּירִים (נא) וְיֵשׁ אוֹסְרִים, וּלְעִנְיַן רְשׁוּת הָרַבִּים שָׁלְנוּ בְּרַבְּדֵי יֵשׁ לְזַהֵר, דְּיֵשׁ בָּזֶה סְפֵק אִסּוּר תּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה. וּבְדָבָר שֶׁהַחֶשֶׁשׁ הוּא מִשּׁוּם דִּילְמָא נָפִיל וְאָתֵי לְעָלְיוֹ לַאֲתוּיֵי, אַף הַמַּתִּירִים הַנַּ"ל מוֹדִים דְּאָסוּר בְּכַרְמְלִית. וּבְדָבָר שֶׁהַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם דְּמֻתְחֵי כְּמוֹלִיכוֹ לְמִכַּר, אַף בְּמָבוֹי הַמְעֹרָבֶת אָסוּר, כֵּיוָן דְּשָׁכִיחִי שָׁם רַבִּים, כֵּן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (שם). [א]וְהַפְּרִי מְגַדִּים וְכֵן הַבַּיִת מֵאִיר מְפַקְפְּקִין בְּדִין זֶה: (מד) **בִּכְסוּתָהּ.** עוֹשֶׂה (נט) לַסּוּסִים מְעִילִים שֶׁלֹּא יִסַּפּוּ: **יב** (מה) **בֵּין שֶׁהוּא בִּכְסוּתָהּ.** דְּאַף שֶׁהוּא אָרוּג אוֹ תָּפוּר בִּכְסוּתָהּ דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ דִּילְמָא מִפְסַק וְאָתֵי לַאֲתוּיֵי, (מ) אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר, דְּגָזְרוּ אָרִיג אָרִיג אַטּוּ אֵינוֹ אָרִיג: **יג** (מו) **אֲפִלּוּ הִיא קְשׁוּרָה.** דְּשָׁמָא נָפִיל וְאָתֵי לַאֲתוּיֵי. אֲבָל כְּשֶׁקְּשׁוּרָה בִּשְׁנֵיהֶם, (מז) מִיהַדַּק שַׁפִּיר וְלֹא נָפַל, וְכֵן בְּשִׂלְיָתָהּ, כֵּיוָן דְּכָאִיב לָהּ לֹא מַנְּחָא לְכָאן וּלְכָאן: (מז) **וּבְחֲטוֹטַרְתּוֹ.** כְּמִין חֲטוֹטֶרֶת יֵשׁ לַגָּמָל עַל גַּבֵּיהֶם: **יד** (מח) **יָדָהּ אַחַת וְכוּ'.** דְּמִכָּל זֶה (מט) יֵשׁ צַעַר גָּדוֹל לַבְּהֵמָה, (מנ) וּמְשׁוּי הוּא לָהּ. (מד) וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ, מִשּׁוּם דִּילְמָא נָפַל הַחֶבֶל וּמְיַיתֵי לָהּ. וְדָוְקָא יָדָהּ אַחַת, (מס) אֲבָל כְּשֶׁקְּשׁוּרִים שְׁנֵי יָדֶיהָ אוֹ שְׁתֵּי רַגְלֶיהָ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִבְרְחוּ, כֻּלָּן שָׁעוֹשִׂין לַסּוּסִים כְּשֶׁרוֹעִין, מַתָּר לָצֵאת בָּהֶן, דִּנְטִירוּתָא הוּא לָהּ וְלֹא הֲוֵי מַשּׁוֹי, וְכַנַּ"ל בְּרֵישׁ הַסִּימָן: **טו** (מט) **לֹא יִקְשֹׁר וְכוּ'.** מִשּׁוּם דְּמֻחְזֵי כְּמַאן דְּאָזֵיל לְמֶכְרָם לַשּׁוּק, וּמַהֲאי טַעֲמָא (מו) אֲפִלּוּ הָיוּ קְשׁוּרִין מֵעֶרֶב שַׁבָּת גַּם כֵּן אָסוּר לְמָשְׁכָן. וְדַעַת יֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר וְכוּ' הוּא, דְּסִבְירָא לֵיהּ דְּגַם בָּזֶה שַׁיָּךְ הַטַּעַם הַנַּ"ל. וְעַיֵּן בְּאֵלְיָה רַבָּה (ס"ק יג) שֶׁהֵבִיא דְּהֵיא רַק דַּעַת יְחִידָאָה, וְכָל הַפּוֹסְקִים חוֹלְקִין עָלֶיהָ, וְאֵין לָחוּשׁ לָהּ: **טז** (נ) **טֶפַח**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

וּלְבוּשֵׁי שְׁרָד, וּלְדִידְהוּ קָשֶׁה אַמַּאי מֻתָּר כְּשֶׁקְּשׁוּרִים שְׁתֵּי יָדֶיהָ, וְאָפְשָׁר דְּשָׁם יוֹתֵר מִדַּהֲדֵי שַׁפִּיר: (מה) כֵּן כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (שם), וְכֵן הוֹכִיחַ הַקָּרְבָּן נְתַנְאֵל (פ"ה סי' ה אות כ) מִדִּבְרֵי רַב הַאי גְּאוֹן הַמּוּבָא בְּעָרוּךְ (ערך תתר), וְכֵן בָּזֶה לְדִבְרֵי הָאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' פג), שֶׁגַּם הוּא הוֹכִיחַ בָּזֶה לְהַתִּיר מִדִּבְרֵי רַב הַאי גְּאוֹן הַנַּ"ל: **טו** (מו) רַמְבַּ"ם (פ"כ ה"ט), וְהֵבִיאוֹ גַּם כֵּן הָאֵלְיָה רַבָּה (ס"ק יב): **טז** (מז) אֵלְיָה רַבָּה (ס"ק יד) בְּשֵׁם הַגְּמָרָא (נד.), וְהִתְעַתִּיקוּ גַּם כֵּן דִּין זֶה הָרַי"ף (כה.) וְהָרֹא"ש (פ"ה סוס"י ה): (מח) רַשׁ"י (נד: ד"ה בחבלא): **יז** (מט) רַשׁ"י (נד: ד"ה סולם), וּמַרְמַבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (פ"ה מ"ד) מִשְׁמַע דְּמִשְׁמַע מִשּׁוּי הוּא: (נ) וּקְצָת קָשֶׁה, דְּמַרְשׁ"י (שם) מִשְׁמַע דְּהַטַּעַם בְּכָל זֶה מִשּׁוּם דְּילְמָא נָפִיל וְלֹא מִשּׁוּם מַשּׁוֹי, וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר דְּאַף בָּזֶה נַחוֹשׁ לָזֶה, אַךְ מִדִּבְרֵי אוֹר זָרוּעַ הַנַּ"ל שֶׁהוּא מַקֵּל בְּקִשּׁוּרִין שְׁנֵי רַגְלֵיהֶם שֶׁל הַבְּהֵמָה כְּדֵי שֶׁלֹּא

[א] **לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב:** א] וּבשו"ע הרב (ס"ד) אסר אף במבוי המעורבת.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

מוֹרְדִים בְּקַל. הַגָּהּ: הַבְּהֵמָה יוֹצְאָה בְּקֶמֶיעַ מֻמְחֶה לִבְהֵמָה, אֲבָל לֹא בְּשֶׁאֵינָהּ מֻמְחֶה, (ס) אַף עַל פִּי שֶׁהִיא מֻמְחֶה לְאָדָם. (בית יוסף (סוף הסי' ד"ש בפרק) ורבינו ירוחם (נתיב יט) חלק י' ורמב"ם פרק ב') [כ'] (סי"ג)): **יח** (סא) **אֵין רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה,** (סב) **וְלֹא נִתְלִים עָלֶיהָ, וַאֲפִלּוּ בְּצִדָּהּ אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ. אֲבָל צִדֵּי צִדָּדִין, כְּגוֹן שֶׁדָּבָר אֶחָד מֻנָּח עַל צִדָּהּ** (סג) **וְהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, מֻתָּר. וְאִם עָלָה עָלֶיהָ** (סד) **אֲפִלּוּ בְּמֵזִיד, יֵרֵד, מִשּׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים.** (סה) * וּמִטַּעַם זֶה פּוֹרְקִין מַשָּׂאוֹי שֶׁעָלֶיהָ, כֵּיצַד עוֹשֶׂה, * מַכְנִיס רֹאשׁוֹ תַּחַת הַמַּשָּׂאוֹי וּמְסַלְקוֹ לְצַד אַחֵר **וְהוּא נוֹפֵל מֵאֵלָיו.** הַגָּהּ: וְאָסוּר לֵישֵׁב עַל (ה) קְרוֹן (סו) שֶׁהָאֵינוֹ יְהוּדִי מַנְהִיגוֹ בְּשַׁבָּת, מִשּׁוּם (סז) שְׁמִשְׁתַּמֵּשׁ **בַּבְּהֵמָה,** * גַּם שֶׁלֹּא יַחְתֹּךְ זְמוֹרָה. (תוספות והרא"ש ריש פרק מי שהוציאוהו (תוס' עירובין מג. ד"ה הלכה, רמ"ש שם פ"ד סי' ג) ומרדכי פרק קמא דשבת (סי' רמז) והגהות (מרדכי) ערובין (פ"ק סי' מקכמ) ובית יוסף (ד"ה ואין יוסף) בשם סמ"ג (לאוין סה)): **יט** א**בְּהֵמָה שֶׁנִּפְלָה לְאַמַּת הַמַּיִם,** (סח) **אִם הַמַּיִם עֲמֻקִּים וּמִפְּנֵי כָךְ אֵינוֹ יָכוֹל לְפָרְנְסָם בִּמְקוֹמָם,** (סט) **מֵבִיא כָּרִים וּכְסָתוֹת** (ע) **וְנוֹתֵן תַּחְתֶּיהָ, מִשּׁוּם** (ו) **צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים, אַף עַל פִּי שֶׁמְּבַטֵּל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ *). דִּין קְרוּד בְּהֵמָה בְּשַׁבָּת, כְּמוֹ בְּיוֹם טוֹב**

צ בְּיצָה ל"ו (ע"ב) בְּמִשְׁנָה. ק מֵהָא דְּעֵירוּבִין ק' (ע"א) לְעִנְיַן אֵילָן. ר שַׁבָּת קנ"ה (ע"א). ש רַמְב"ם בְּפֶרֶק כ"א מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (ה"ט). ת שַׁבָּת קנ"ד (ע"ב). א שָׁם קכ"ח (ע"ב). *) (שְׁזֶהוּ מִדִּרַבָּנָן וְצַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים דְּאוֹרַיְיתָא).

בֵּאוּר הַלָּכָה

רבוא בוקעים בו, וְאֵין לְהָקֵל אֲפִלּוּ בְּשָׁעַת הַדְּחָק, דַּהֲרֵי הַרְבֵּה גְּדוֹלֵי רִאשׁוֹנִים סְבִירָא לְהוּ דְּגַם בְּאֵין שִׁשִּׁים רִבּוֹא שִׁיָּךְ רְשׁוּת הָרַבִּים, דְּלֹא בְּעִינַן שֶׁיִּהְיֶה דּוֹמֶה לְדִגְלֵי מִדְבָּר וְכִדְאִיתָא לְקַמָּן בְּסִימָן שמ"ה (ס"ז), וְאֵם כֵּן לְדִידְהוּ הָוֵי לֵיהּ אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא שֶׁל שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ אַף בִּרְשׁוּת הָרַבִּים שָׁלָנוּ:

יח * וּמִטַּעַם זֶה וְכוּ' מַכְנִיס רֹאשׁוֹ וְכוּ'. כָּל זֶה אִיתָא בְּגְמָ"ם פֶּרֶק כ"א (הלי' ט"ו), וְכֵן בַּשּׁוּר. וְהַגָּה לְפִי מַה שֶּׁפּוֹסֵק הַמְחַבֵּר לְקַמָּן בְּסִימָן שי"א סָעִיף ח', דְּטִלְטוּל בְּגוּפוֹ שָׁרֵי בְּכָל גַּוָּנֵי, אִם כֵּן אֲפִלּוּ בְּלֹא סְבָרַת צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים הָיָה לָנוּ לְהַתִּיר לְהַכְנִיס רֹאשׁוֹ תַּחְתֶּיהָ, אִם לֹא שֶׁנֹּאמַר דְּהָרַמְב"ם יִסְבֹּר דְּטִלְטוּל בְּגוּפוֹ שְׁמֵיהּ טִלְטוּל, אֲבָל זֶהוּ דָּחֹק, דְּאִם כֵּן לָמָּה סָתַם שָׁם הַמְחַבֵּר לְדִינָא כְּהָרא"ש בְּזֶה, אַחֲרֵי דְּהָרַמְב"ם (שם) וְהָרַ"ן (כ: ד"ה וקשיא) פְּלִיגֵי עָלָיהּ, וְעוֹד הֲלֹא הַטּוּר גּוּפֵיהּ פּוֹסֵק שָׁם דְּטִלְטוּל בְּגוּפוֹ מֻתָּר, וְעַל כֵּן נִרְאֶה לִי דְּהַטּוּר וְהַמְחַבֵּר קִצְרוּ בְּהַעְתָּקַת כָּל דִּבְרֵי הָרַמְב"ם בְּסִימָן זֶה, וְסָמְכוּ עַל מַה שֶּׁהַעְתִּיקוּ סוֹף דְּבָרָיו כְּבָר בְּסִימָן רס"ו סָעִיף ט', עַיֵּן שָׁם, וְהַמְעַיֵּן בְּרַמְב"ם שֶׁמְּמֻנֶּה נוֹבְעִים אֵלּוּ הַדְּבָרִים יִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ לְיַשֵּׁב כָּל זֶה בְּפִשְׁיטוּת, שֶׁנָּקַט לְשׁוֹן זֶה מִשּׁוּם מַה דְּמָסַיֵּים שָׁם בְּסוֹף דְּבָרָיו ז' דְּאִפְלּוּ **אִם הַשִּׂקִּים גְּדוֹלִים וּמְלֵאִים כְּלֵי זְכוּכִית שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַנִּיחַ שִׁיּוּלִי, דִּישְׁתַּבְּרִי, אֲפִילּוּ הָכִי לֹא יַנִּיחַ שָׁם עַל הַבְּהֵמָה, וּפוֹרֵק אוֹתָם מֵעַל צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים,** וְעַל זֶה כָּלַל בְּתְחִלָּה בִּדְין ט' דִּכְלָל גַּוָּנֵי צָרִיךְ לִפְרֹק מֵעַל הַבְּהֵמָה, הַיְינוּ אֲפִלּוּ פְּרִיקָה מֻמָּשׁ, מִשּׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים, וְאַחַר כָּךְ הִתְחִיל לְבָאֵר בִּדְין י' שֵׁשׁ כַּמָּה פְּרָטִים בָּזֶה, דְּהֵיכָא דְּאֶפְשָׁר לְסַלְּקָם שֶׁלֹּא עַל יְדֵי טִלְטוּל מֻמָּשׁ אָסוּר לְטַלְטְלָם בְּיָדַיִם:

* **מַכְנִיס רֹאשׁוֹ וְכוּ'.** וְזֶה מֻתָּר אֲפִלּוּ לְהַרַ"ן (שם) דְּסְבִירָא לֵיהּ בְּעָלְמָא דְּשֵׁשׁ אִסּוּר טִלְטוּל אֲפִלּוּ עַל יְדֵי גּוּפוֹ, וְכִמּוֹ שֶׁכָּתַב בְּסִימָן שי"א (ד"ה וכמו טלטול), הָכָא מֻתָּר מִשּׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים וְגַם אַבְרָהָם (סק"ט):

* **גַּם שֶׁמָּא יַחְתֹּךְ זְמוֹרָה.** בְּתוֹסְפוֹת רֵישׁ פֶּרֶק ד' דְּעֵירוּבִין (מג. ד"ה הלכה) לֹא כָּתְבוּ גַּם, דְּאַף טַעֲמָא הוּא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפֶרֶק ה' דְּיוֹם טוֹב (ביצה לו:), וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּהָכִי קָאָמַר, דְּאַף לְהָאוֹמְרִים דְּאֵין כֹּאן שֶׁמָּא יַחְתֹּךְ זְמוֹרָה כֵּיוָן שֶׁהָאֵינוֹ יְהוּדִי מַנְהִיגוֹ, אָסוּר מִשּׁוּם שְׁמִשְׁתַּמֵּשׁ, דְּלֹא פָלוּג. וְעוֹד דְּזֶה שֶׁמָּא יַחְתֹּךְ גַּם כֵּן שַׁיָּךְ כָּאן:

עֲמֻקִּים וְכוּ'. דְּאִם אֵין עֲמֻקִּים וְיָכוֹל לְפָרְנְסָהּ בִּמְקוֹמָהּ שֶׁלֹּא תָּמוּת, (פס) אֵין מַתִּירִין לוֹ לְהַנִּיחַ כָּרִים וּכְסָתוֹת לְכַשֵּׁל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ: (סט) **מֵבִיא כָּרִים וּכְסָתוֹת וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין דְּיָכוֹל לְהַנִּיחַ שָׂאר כֵּלִים תַּחְתֶּיהָ כְּדֵי שֶׁתּוּכַל לַעֲלוֹת, וְנָקֵט כָּרִים וּכְסָתוֹת לְרִבּוּתָא, (סק) אַף דְּלֹא יְהֵא רְאוּיִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן עַל יְדֵי זֶה בְּעוֹד שֶׁעֲלֵיהֶן לַחוֹת הַמַּיִם אַף לִכְשֶׁתַּעֲלֶה הַבְּהֵמָה, אֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּר, דְּאָתֵי צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים דְּהוּא דְּאוֹרַיְיתָא [מַמָּה דְּהִנְהִירָה הַתּוֹרָה מַצָּוֹת פְּרִיקַת הַמַּשָּׂא מֵעַל הַבְּהֵמָה] וְדַחֵי אִסּוּר בִּטּוּל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ שֶׁהוּא רַק מִדְּרַבָּנָן, שֶׁגָּזְרוּ שֶׁלֹּא לְבַטֵּל בְּשַׁבָּת כְּלִי מִמַּה שֶׁהִיא מוּכָנָה: (ע) **וְנוֹתֵן תַּחְתֶּיהָ.** אֲבָל אָסוּר לְהַעֲלוֹתָהּ בְּיָדַיִם, דְּכָל בַּעֲלֵי חַיִּים הֵם מַקְצִים, וְאַף עַל גַּב דְּאִיכָּא צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים אָסוּר, דְּאֵין לָנוּ לְדַמּוֹת גְּזֵרוֹת חֲכָמִים זֶה לָזֶה [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ק יא) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"ק לג) שֶׁכֵּן מוּכָח מֵרַמְב"ם (פכ"ה הכ"ו)],

תִּבְרַח, וְלֹא חַיִּישׁ דִּילְמָא נָפֵל, מִפְּלֵא גַּם בְּתַרְנְגֹלֶת צָרִיךְ לְהִיוֹת כֵּן: (עא) גְּמָרָא (נג:): **יח** (עב) גְּמָרָא (ביצה לו:). וְיֵשׁ עוֹד טַעַם בִּירוּשַׁלְמִי (ביצה פ"ה ה"ב) מִפְּנֵי שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ, אֲבָל אֲנַן קַיְימָא לָן לְקַמָּן בְּסָעִיף כ"ב דְּחֵי נוֹשֵׂא אֶת עַצְמוֹ וְלֹא גָּזְרוּ בְּבַהֲמָה, וְעַל כֵּן צָרִיכִין לְטַעַם הַבְּכָלִי, וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אין רוכבין) וּלְבוּשׁ שְׁמִתְרָצִים לְטַעַם הִירוּשַׁלְמִי: (עג) אַחֲרוֹנִים: (עד) הַגָּהוֹת מָרְדְּכַי פֶּרֶק (ד') [א'] דְּעֵירוּבִין (סי' תקכח) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): (עה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) בְּשֵׁם הַר"ן (סז. ד"ה אבל), וְעַיֵּן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ח) שֶׁהָאֲרִיךְ בְּעִנְיַן זֶה, וּמְצַדֵּד גַּם כֵּן כַּן לְהַלָּכָה: (עו) אַחֲרוֹנִים: (עז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (עח) וְאִם הַבְּהֵמָה הִיא שְׁלוֹ, עוֹבֵר גַּם עַל שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ עַל יְדֵי הַקָּרוֹן, וַאֲפִלּוּ אִם רַק שְׁכִירָה לוֹ, יֵשׁ דֵּעוֹת

בֵּאוּר הַגְּרָ"א

שַׁבָּת (ס"ק טז) וְכֵן כָּתַב הָרַלְנ"ח (סי' כח), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן רס"ו סָעִיף ב' (סק"ז) שֶׁהָאֲרִיךְ בְּעִנְיַן זֶה, וּבְעִנְיַן אִם מֻתָּר לִרְכֹּב עַל הַסּוּס, עַיֵּן שָׁם, וְהָרַדְבַּ"ז (ח"ד) סִימָן פ"א (אלף קנב) כָּתַב שֶׁיּוֹתֵר טוֹב לֵילֵךְ בְּרַגְלָיו מִלִּרְכֹּב עַל הַסּוּס, דְּאִיכָּא בֵּיהּ תְּרֵי אִסּוּרֵי אִסּוּר בְּהֶמָה וְאִסּוּר תְּחוּמִין, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת נַחֲלַת שִׁבְעָה סִימָן פ"ג דְּמַתִּיר לִרְכֹּב עַל הַסּוּס וְלִדְדֵהּ אַחַר בְּנוֹ שֶׁבְּדַרְךְ יָצָא מִן הַכְּלָל, כְּדֵי לְדַבֵּר עַל לִבּוֹ וּלְהַחֲזִירוֹ, עַיֵּן שָׁם: **יט** (ו) **צַעַר.** וּמַתִּיר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אִם יִבְרְחוּ וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף א': (ס) **אַף עַל פִּי שֶׁהִיא וְכוּ'.** מִפְּנֵי (פא) שֶׁהָאָדָם יֵשׁ לוֹ מַזָּל וּמַלְאָךְ הַמַּלִּין עָלָיו מִלְּמַעְלָה, וּמַזָּלוֹ מְסַיַּע לוֹ שֶׁיּוֹעִיל לוֹ הַקֶּמֶיעַ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לִבְהֵמָה: **יח** (סא) **אֵין רוֹכְבִין וְכוּ'.** גְּזֵרָה (נב) שֶׁמָּא יַחְתֹּךְ זְמוֹרָה מִן הַמְחֻבָּר כְּדֵי לְהַנְהִיגָהּ, דְּחַיָּב עַל זֶה מִשּׁוּם תּוֹלֵשׁ, דְּהוּא תּוֹלָדָה דְּקוֹצֵר: (סב) **וְלֹא נִתְלִים עָלֶיהָ.** דְּכָל (נג) שְׁמוּשׁ בִּבְעֲלֵי חַיִּים כְּלוּלוֹ בִּכְלָל רְכִיבָה וְאָסְרוּ, (נד) וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם דְּלֵיכָא לְמֵיחַשׁ שֶׁמָּא יַחְתֹּךְ זְמוֹרָה, כְּגוֹן בַּמִּדְבָּר דְּלֵיכָא זְמוֹרָה, אוֹ לְשַׁפְשֵׁף אֶת הַתִּינוֹק עַל גַּב הַבְּהֵמָה כְּדֵי לְשַׁעְשֵׁעַ אוֹתוֹ, גַּם כֵּן אָסוּר, דְּלֹא פָּלוּג רַבָּנָן בְּמִלְּתַיְיהוּ: (סג) **וְהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ.** הַיְינוּ שֶׁסּוֹמֵךְ אֶת עַצְמוֹ (נה) בְּצַד אוֹתוֹ דָּבָר, אֲבָל אִם מִשְׁתַּמֵּשׁ עַל גַּב אוֹתוֹ דָּבָר הַמֻּנָּח עַל צִדָּהּ, הֲרֵי הוּא כְּמִשְׁתַּמֵּשׁ עַל צִדָּהּ מַמָּשׁ, וְכִמּוֹ שֶׁכָּתַב בַּהַגָּ"ה לְקַמָּן קְרוֹן, עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק סז): (סד) **אֲפִלּוּ בְּמֵזִיד יֵרֵד.** וְלֹא (נו) כְּמוֹ גַּבֵּי אִילָן, דְּאִם עָלָה בְּמֵזִיד קַיְימָא לָן לְקַמָּן בְּסִימָן שלי"ו סָעִיף א' דְּלֹא יֵרֵד עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת מִשּׁוּם קְנָסָא, הָכָא יֵרֵד מִשּׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים: (סה) **וּמִטַּעַם זֶה פּוֹרְקִין.** הַיְינוּ (נז) אֲפִלּוּ הַמַּשּׂוֹי הוּא מַקֶּצָּה, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא רָצוּ לְהָקֵל מִטַּעַם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים לְסַלְּקוֹ בְּיָדַיִם, כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר לְסַלְּקוֹ בְּיָדַיִם: (סו) **שֶׁהָאֵינוֹ יְהוּדִי מַנְהִיגוֹ.** דְּאִם יִשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ מַנְהִיגוֹ (נח) יֵשׁ בְּלָאו הָכִי אִסּוּר תּוֹרָה, מִשּׁוּם מְחַמֵּר: (סז) **שְׁמִשְׁתַּמֵּשׁ בַּבְּהֵמָה.** וְלֹא נִקְרָא צַדֵּי צְדָדִין מִפְּנֵי שֶׁהָעֲגָלָה מְחֻבֶּרֶת בְּצַדֵּי הַבְּהֵמָה, (נט) כֵּיוָן שֶׁהוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ עַל גַּבֵּי הָעֲגָלָה, וְדֵינוֹ כְּמוֹ עַל צַדֵּי הַבְּהֵמָה מַמָּשׁ, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן ס"ג. וְגַם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַל דֶּרֶךְ הַיּוֹצֵא חוּץ לָעֲגָלָה מֵאֲחוֹרֶיהָ גַּם כֵּן אָסוּר, וְלֹא מִקְרֵי צַדֵּי צְדָדִין, (ס) דְּהַכֹּל כְּלִי אֶחָד הוּא: **יט** (סח) **אִם הַמַּיִם** עֲמֻקִּים וְכוּ'. דְּאִם אֵין מַתִּירִין לוֹ לְהַנִּיחַ כָּרִים וּכְסָתוֹת לְכַשֵּׁל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ: (סט) **מֵבִיא כָּרִים וּכְסָתוֹת וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין דְּיָכוֹל לְהַנִּיחַ שְׁאָר כֵּלִים תַּחְתֶּיהָ כְּדֵי שֶׁתּוּכַל לַעֲלוֹת, וְנָקֵט כָּרִים וּכְסָתוֹת לְרִבּוּתָא, (סק) אַף דְּלֹא יִהְיוּ רְאוּיִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן עַל יְדֵי זֶה בְּעוֹד שֶׁעֲלֵיהֶן לַחוֹת הַמַּיִם אַף לִכְשֶׁתַּעֲלֶה הַבְּהֵמָה, אֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּר, דְּאָתֵי צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים דְּהוּא דְּאוֹרַיְיתָא [מַמָּה דְּהִנְהִירָה הַתּוֹרָה מַצָּוֹת פְּרִיקַת הַמַּשָּׂא מֵעַל הַבְּהֵמָה] וְדַחֵי אִסּוּר בִּטּוּל כְּלִי מֵהֶכְנוֹ שֶׁהוּא רַק מִדְּרַבָּנָן, שֶׁגָּזְרוּ שֶׁלֹּא לְבַטֵּל בְּשַׁבָּת כְּלִי מִמַּה שֶּׁהִיא מוּכָנָה: (ע) **וְנוֹתֵן תַּחְתֶּיהָ.** אֲבָל אָסוּר לְהַעֲלוֹתָהּ בְּיָדַיִם, דְּכָל בַּעֲלֵי חַיִּים הֵם מַקְצִים, וְאַף עַל גַּב דְּאִיכָּא צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים אָסוּר, דְּאֵין לָנוּ לְדַמּוֹת גְּזֵרוֹת חֲכָמִים זֶה לָזֶה [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ק יא) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"ק לג) שֶׁכֵּן מוּכָח מֵרַמְב"ם (פכ"ה הכ"ו)],

שַׁעַר הַצִּיּוּן

דִּסְבִירָא לְהוּ דִּשְׁכִירוּת קָנְיָא לְחַמְרָא: (עא) מָגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ח', וּבְסָעִיף קָטָן י' כָּתַב עוֹד טַעַם, כֵּיוָן דְּמִכָּל מָקוֹם הַבְּהֵמָה מוּלִיכְתּוֹ עִם הַקָּרוֹן, הָוֵי לֵיהּ בִּכְלָל שְׁמוּשׁ בִּבְעֲלֵי חַיִּים, וְאָסוּר בְּכָל גַּוָּנֵי. וְכָתַב זֶה, אֲפִלּוּ אִם לֹא נִסְבַּר כְּשִׁיטַת הָרַ"ן (שם) הַמְבֹאָר בְּסָעִיף קָטָן ח'. וּמִיָּשָׁב בָּזֶה מַה שֶּׁהִקְשׁוּ הָאַחֲרוֹנִים עָלָיו, עַיֵּן בְּלִבּוּשֵׁי שָׁרִד: (פ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י), דְּלֹא כְּטַל אוֹרוֹת (מלאכת קרצר סוף אות ד). וְגַם מַרְשַׁ"י קנ"ה עַמּוּד א', דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְכִי סָלִיק וְכוּ' 'עַל שְׁלִיבוֹת הַסֻּלָּם' מְשַׁמַּע כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם, דְּאִי לָאו הָכִי אַמַּאי אָסוּר לְהַנִּיחַ הַסֻּלָּם עַל הַדֶּקֶל, הֲלֹא יַעֲלֶה רַק עַל הַשְּׁלִיבוֹת, אֶלָּא עַל כָּרְחֲךָ דְּמִקְרֵי הַכֹּל כְּלִי אֶחָד: **יט** (פפ) גְּמָרָא (קכח:): (פצ) מָגֵן אַבְרָהָם (פ"ק יא) בְּשֵׁם הָרַמְב"ם (פכ"ה הכ"ו):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah